

*Покатаев П. С.,
доктор наук із державного управління, доцент
Класичного приватного університету*

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Анотація. Досліджено поняття комплексного благоустрою населених пунктів у розрізі його елементів. Розглянуто види адміністративних правопорушень, що вчиняються у сфері благоустрою населених пунктів, які містяться у Главі 11 Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення. Встановлено, що з урахуванням змісту поняття «комплексний благоустрій населених пунктів» склади правопорушень, які пов'язані зі сферою благоустрою, містяться і в інших Главах. Рекомендуємо вважати склади правопорушень, що закріплені у ст.ст. 53, 53-1, 82, 92, 96, 96-1, 139, 140, 141, 142, 156-3, 160 КУпАП, тими, що вчиняються у сфері благоустрою населених пунктів.

Ключові слова: адміністративні правопорушення, благоустрій населених пунктів, адміністративна відповідальність.

Постановка проблеми. Під поняттям благоустрою населених пунктів слід розуміти комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, її санітарного очищення, зниження рівня шуму та інші заходи, що мають здійснюватися на цій території з метою її охорони, раціонального використання, належного утримання та створення комфортних, сприятливих умов для життєдіяльності її мешканців [1].

Отже, можна сказати, що головним призначенням благоустрою є здійснення будь-яких робіт, які б сприяли покращенню естетичного вигляду території, створювали зручність та приємні відчуття від перебування жителів на цій території, а головне – сприяли збереженню довкілля та раціональному використанню природних ресурсів.

Але останнім часом статистичні дані, щодо вчинення кількості порушень у сфері благоустрою є дуже невтішними. Так, у 2017 році за ст. 152-1 «Порушення державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів, правил благоустрою територій населених пунктів» кількість розглянутих справ, по яких винесено постанови (рішення), становила 47504, тоді як у 2016 році їх було 39672, що менше, ніж на 19,8%. Кількість осіб, щодо яких розглянуто справи та винесено рішення про накладення адміністративного стягнення, у 2017 році становила 33944, тоді як у 2016 році – 29485, що менше на 15,1%. Зокрема, у 2017 році на 33112 особи було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу, а на 850 осіб у якості додаткового стягнення було застосовано позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю [2]. Ці дані свідчать про систематичні порушення, що вчиняються у сфері благоустрою, та їх щорічне зростання, що зумовлює подальше дослідження питання притягнення до адміністративної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання притягнення до адміністративної відповідальності у сферах, що

опосередковано стосуються благоустрою населених пунктів, було досліджено у працях: І.Г. Булах, Л.А. Микитенко, В.О. Ромасько, С.І. Хом'яченко, Ю.В. Чиж. Зокрема, І.Г. Булах у своїх дослідженнях приділив увагу питанню правового режиму земель оздоровчого призначення, проаналізував законодавство у сфері притягнення до юридичної відповідальності за порушення порядку використання й охорони цих земель, надав пропозиції з приводу запровадження адміністративної відповідальності за самочинне будівництво на землях оздоровчого призначення [3].

Ю.В. Чиж у процесі здійснення наукових пошуків запропоновано деякі шляхи вдосконалення чинного законодавства з питань адміністративної відповідальності за вчинені службові правопорушення в галузі земельних ресурсів [4]. Аналогічні питання досліджувалися й у роботах С.І. Хом'яченко; зокрема, до них належать: форми і методи діяльності органів державної влади, які мають право застосовувати заходи адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері використання та охорони земельних ресурсів [5].

В.О. Ромасько у своїх роботах надавав рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правових засад державного контролю у сфері будівництва [6].

Л.А. Микитенко досліджено заходи адміністративної відповідальності у сфері рекламної діяльності, зосереджено увагу на такому виді стягнення, як попередження, та встановлено його належність до різновиду адміністративних санкцій. Проте доведено, що попередження є передумовою для застосування іншої, більш суворої санкції – штрафу або анулювання ліцензії, в чому саме і полягає його юридична природа [7].

Адже всі ці дослідження мають цінність для розвитку науки адміністративного права, тому як дозволяють правильно класифікувати види адміністративних правопорушень та застосувати в подальшому відповідні санкції до порушника. І дійсно, земля, будівництво, реклама можуть бути предметом адміністративного правопорушення, тоді як водночас вони належать до складових частин благоустрою населених пунктів. Адже п. 1 ст. 22 ЗУ «Про благоустрій населених пунктів» включає до складу поняття комплексного благоустрою: комплекс робіт з улаштування покриття доріг і тротуарів, обладнання пристроями для безпеки руху, озеленення, забезпечення зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами, встановлення малих архітектурних форм, здійснення інших заходів, спрямованих на поліпшення інженерно-технічного та санітарного стану території, покращання її естетичного вигляду [1]. Тому, розглядаючи питання притягнення до відповідальності в разі вчинення правопорушення у сфері благоустрою населеного пункту, варто розглядати склади правопорушень у залежності від їх елементів, що саме й обумовило актуальність обраної теми.

Метою статті є дослідження видів правопорушень, що вчиняються у сфері благоустрою населених пунктів, їх систематизація.

Виклад основного матеріалу. Дослідивши поняття комплексного благоустрою населених пунктів, можна виділити такі види правопорушень, що можуть бути вчинені фізичними особами та посадовими особами юридичних осіб.

Склади правопорушень у сфері благоустрою населених пунктів містяться в Особливій частині Кодексу України про адміністративні правопорушення, де їм присвячена Глава 11, що має назву «Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою», яка містить такі склади, що можуть бути віднесені до сфери благоустрою:

– ст. 150. «Порушення правил користування жилими будинками і жилими приміщеннями»;

– ст. 152. «Порушення державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів, правил благоустрою територій населених пунктів»;

– ст. 152-1. «Порушення правил паркування транспортних засобів»;

– ст. 153. «Знищення або пошкодження зелених насаджень або інших об'єктів озеленення населених пунктів».

Проте, враховуючи зміст поняття «комплексний благоустрій населених пунктів», яке ми досліджували вище, можна зробити висновки, що Глава 11 «Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою» не вміщує в себе всі склади правопорушень. Адже відповідно до ст. 22 ЗУ «Про благоустрій населених пунктів» до складів правопорушень доцільно віднести ті, що пов'язані з порушенням законодавчо встановлених правил із здійснення робіт щодо улаштування покриття доріг і тротуарів; забезпечення обладнанням для безпеки руху; порушення правил озеленення території; порушення правил забезпечення зовнішнього освітлення та розміщення зовнішньої реклами; порушення встановлення малих архітектурних форм; порушення пов'язанні із вчиненням протиправних дій під час поліпшення інженерно-технічного та санітарного стану території; порушення, що призводять до погіршення її естетичного вигляду.

Аналізуючи зміст Кодексу України про адміністративні правопорушення, можна побачити, що склади правопорушень, що пов'язані зі сферою благоустрою, містяться й в інших Главах:

у *Главі 7 «Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини»:*

– ст. 53. Порушення правил використання земель (тобто використання земель не за цільовим призначенням, невиконання природоохоронного режиму їх використання, розміщення, проектування, будівництво, введення в дію об'єктів, які негативно впливають на стан земель).

Так, п. 4, ст. 24 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» містить норму, яка вказує на заборону зміни цільового призначення земельної ділянки, яка не відповідає плану зонування території. До того ж, право на забудову земельної ділянки може бути реалізовано її власником або користувачем тільки за умови її використання відповідно до вимог містобудівної документації [8].

У разі виявлення факту подання недостовірних даних у зареєстрованій декларації щодо об'єкта будівництва, який будується або ж вже збудований на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без відповідного документа орган державного архітектурно-будівельного контролю має право на скасування документу, який є підставою для початку виконання підготовчих чи будівельних робіт (п. 2, ст. 39-1 Закону [8]).

– Ст. 53-1. Самовільне зайняття земельної ділянки.

Замовник має право виконувати будівельні роботи лише після отримання дозволу, який видається органами державного архітектурно-будівельного контролю на безоплатній основі протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви. Обов'язковою умовою для його отримання є надання копії документа, який посвідчує право власності або користування земельною ділянкою, або копія договору суперфіцію (п. 3, ст. 37 Закону [8]).

Якщо ж органом державного архітектурно-будівельного контролю буде виявлено факт подання недостовірних даних у зареєстрованій декларації, що надає можливість вважати об'єкт самочинним будівництвом, документ, який дає право на початок виконання підготовчих чи будівельних робіт, підлягає скасування.

– Ст. 82. Порушення вимог щодо поводження з відходами під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення або захоронення.

– Ст. 92. Порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини (ухилення від підписання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини; порушення режиму використання пам'ятки культурної спадщини; проведення ремонтних, реставраційних, реабілітаційних робіт на пам'ятці культурної спадщини, її частин та елементів, здійснення написів, позначок на ній, на її території та в її охоронній зоні без письмового дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини) [9].

Відповідно до ст. 22, 24, 28 ЗУ «Про охорону культурної спадщини» [10] зносити, змінювати, замінювати, переміщувати пам'ятки культурної спадщини заборонено. Крім того, власник зобов'язаний утримувати пам'ятку в належному стані, своєчасно провадити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення. Їх використання повинно здійснюватися в межах встановлених органами охорони культурної спадщини режимів, які забезпечують збереження її матеріальної автентичності, просторової композиції. Не повинні погіршувати естетичну, історичну, мистецьку, наукову чи художню цінність виконання фізичною або ж юридичною особою вимог органів протипожежної, санітарної, екологічної охорони.

У *Главі 8 «Адміністративні правопорушення в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів»:*

– ст. 96. Порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва (стосується проектних рішень під час нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів чи споруд); виконання підготовчих робіт без подання повідомлення про початок їх виконання з урахуванням класу наслідків (відповідальності), що належать до об'єктів із незначними наслідками (СС1), із середніми наслідками (СС2) та значними наслідками (СС3); експлуатація об'єктів, не прийнятих в експлуатацію; незабезпечення замовником здійснення авторського та/або технічного нагляду, якщо такий нагляд є обов'язковим; неподання чи несвочасне подан-

ня замовником інформації про передачу права на будівництво об'єкта іншому замовнику, зміну генерального підрядника чи підрядника, осіб [9].

Так, відповідно до п. 2 ст. 30 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» якщо фізична або юридична особа планує здійснювати забудову земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, то вона має право на одержання технічних умов, які є комплексом умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва та повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання, тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та телекомунікації [8].

Так, ДБН В.1.2-14-2009 «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ» було затверджено загальні принципи надійності та конструктивної безпеки в будівництві, який визначив поняття «класу наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва», що визначаються рівнем можливих матеріальних збитків і (або) соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або з втратою цілісності об'єкта [11]. Зокрема, встановлено характеристики можливих наслідків від відмови будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури за такими класами: незначні (СС1), середні (СС2) та значні (СС3).

У січні 2017 року ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення містобудівної діяльності» було внесено зміни до ст. 96, 96-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення та підвищено санкції щодо порушення вимог до Виконання будівельних робіт з урахуванням класом наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва [12].

Щодо виконання будівельних робіт із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, то встановлено ряд вимог для замовника з приводу отримання дозволу на їх виконання та оцінки впливу на довкілля.

Із метою запобігання завданню шкоди довкіллю та його охороні, забезпечення екологічної безпеки підлягають обов'язковій оцінці впливу на довкілля такі види будівництва (які ми спробуємо виокремити, що здійснюються на території населених пунктів): будівництво автомобільних доріг місцевого значення, реконструкція та/або розширення наявних смуг руху до чотирьох і більше (п. 7, ч. 2, ст. 3 Закону [13]); облаштування індустріальних парків; будівництво житлових кварталів; аеропортів та аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною до 2100 метрів; залізничних вокзалів, залізничних колій і споруд; трамвайних колій, підвісних канатних доріг та фунікулерів; підземних, наземних ліній метрополітену; трубопроводів; ліній електропередачі напругою понад 110 кіловольт та підстанцій понад 330 кіловольт; а також проведення робіт із розчищення русла та дна річок, берегоукріплення, якщо це здійснюється на території населеного пункту (п. 10, ч. 2, ст. 3 Закону [13]).

– Ст. 96-1. Порушення законодавства під час планування і забудови територій (передача замовнику проектною документацією для виконання будівельних робіт на об'єкті, розробленої з порушенням даних для проектування об'єктів, будівельних норм, стандартів і правил, передбачення приладів обліку води і теплової енергії, а також заниження класу наслідків (відповідальності) об'єкта; порушення строків надання замовникові

містобудівних умов та обмежень, будівельного паспорта забудови земельної ділянки, порушення строків надання замовникові висновків експертизи проектною та містобудівною документацією [9].

Відповідно до «Порядку розроблення проектною документацією на будівництво об'єктів» завдання на проектування об'єктів будівництва складається з урахуванням вимог державних будівельних норм ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектною документацією на будівництво». Воно визначає обґрунтовані вимоги замовника до планувальних, архітектурних, інженерних і технологічних рішень об'єкта будівництва, його основних параметрів, вартості та організації його будівництва і складається з урахуванням технічних умов, містобудівних умов та обмежень. Проектна документація на будівництво об'єктів розробляється з урахуванням вимог містобудівної документації, вихідних даних на проектування, будівельних норм, нормативно-правових актів з охорони праці, державних стандартів і правил, зокрема з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Кількість та стадії проектування повинні залежати від наслідків (відповідальності) об'єкта, який визначає генеральний проектувальник [14].

Законодавцем встановлено ряд вимог щодо приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення, що може здійснюватися лише за наявності технічних умов. Після приєднання обов'язковою умовою є здійснення обліку відпущеної питної води та прийнятих стоків, що реалізується з використанням засобів виміральної техніки, які повинні пройти державну метрологічну атестацію. Проектування, монтаж та експлуатація вузлів обліку виконуються відповідно до державних будівельних норм. До початку розробки технічної документації вузла обліку споживач повинен отримати від виробника вихідні дані та рекомендації щодо типу засобів обліку [15]. Невиконання зазначених вимог є підставою для притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 96-1 КУпАП.

У Главі 10 «Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку»:

– ст. 139. Пошкодження автомобільних доріг, вулиць, дорожніх споруд, залізничних переїздів і технічних засобів регулювання дорожнього руху, створення перешкод для руху та нежиття необхідних заходів щодо їх усунення.

Відповідно до ст. 21 ЗУ «Про автомобільні дороги» відповідальність за стан вулиць і доріг міст населених пунктів, зокрема щодо безпеки руху

транспортних засобів і пішоходів; якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг; розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об'єктів дорожнього сервісу та рекламоносіїв – несуть органи місцевого самоврядування, що управляють функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст [16].

– Ст. 140. Порушення правил, норм і стандартів під час утримання автомобільних доріг і вулиць, нежиття заходів щодо своєчасної заборони або обмеження руху чи позначення на автомобільних дорогах і вулицях місць провадження робіт (зокрема, порушення порядку погодження з уповноваженим підрозділом Національної поліції: встановлення рекламоносіїв) [9].

Із метою захисту інтересів держави і користувачів автомобільних доріг щодо дотримання будівельних норм і правил

у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг; забезпечення безпеки дорожнього руху та зменшення шкідливого впливу на довкілля запроваджено систему нормування та стандартизації.

До того ж, законодавство встановлює підстави для заборони або обмеження руху в разі виконання робіт у смузі відведення автомобільної дороги, вулиці та залізничного переїзду, якщо це загрожує безпечному чи безперебійному руху транспорту і пішоходів. Право на такі дії надано організаціям, що відповідають за утримання автомобільної дороги, вулиці та залізничного переїзду, проте лише за погодженням із Національною поліцією, а в містах – службою місцевого державного органу виконавчої влади та місцевого самоврядування (ст. 26 Закону [17]).

– Ст. 141. Порушення правил охорони смуги відводу автомобільних шляхів (розорювання резервів, знімання дерну і виймання ґрунту, складування матеріалів і вантажів, проведення будівельних, меліоративних, топографічних та інших робіт, будівництво споруд, підземних і надземних комунікацій у смузі відводу автомобільного шляху без погодження з шляховими організаціями, а також звалювання снігу і сміття у такій смузі, скидання каналізаційних, промислових, меліоративних і стічних вод у систему шляхового водовідводу) [9].

– Ст. 142. Порушення землекористувачами правил утримання ділянок, прилеглих до автомобільних шляхів.

Відповідно до Типових правил благоустрою території населеного пункту суб'єкти господарювання, які є власниками земельних ділянок або землекористувачами розташованих у межах «червоних ліній» вулиць і доріг зобов'язані: утримувати належний технічний стан охоронної зони інженерних комунікацій, обладнання, споруд, що мають використовуватися виключно за їх функціональним призначенням. До того ж, законодавством заборонено в межах «червоних ліній» вулиць і доріг: розміщувати споруди та об'єкти; смітити, псувати дорожнє покриття, обладнання, зелені насадження; скидати промислові та меліоративні води в систему дорожнього зливу; спалювати сміття, опале листя та інші відходи; скидати сніг; встановлювати намети тощо [18].

У Главі 12 «Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності:

– ст. 156-3. Порушення встановлених законодавством вимог щодо заборони реклами та спонсорства тютюнових виробів (зокрема, реклама тютюнових виробів; або будь-яких товарів або послуг, що містить зображення тютюнових виробів або процесу їх паління).

Проте, на жаль, диспозиція цієї статті не містить складу правопорушень, вчинених стосовно розміщення реклами на пам'ятках національного значення. Але ж у ст. 24 ЗУ «Про охорону культурної спадщини» міститься норма, яка регулює порядок розміщення зовнішньої реклами, яка є елементом благоустрою населеного пункту, на пам'ятках місцевого значення, в межах зон охорони цих пам'яток, історичних ареалів населених місць. Зокрема, в якості обов'язкової вимоги щодо розміщення такої реклами встановлює отримання дозволу, що оформлюється (видається) органами виконавчої влади міських державних адміністрацій.

Крім того, диспозиція ст. 156-3 КУпАП не містить у якості складу правопорушення ті, що стосуються порушення правил розміщення зовнішньої реклами на автомобільних дорогах.

Так, ст. 38 ЗУ «Про автомобільні дороги» встановлює цілий ряд обмежень щодо розміщення рекламоносіїв на автомобільних дорогах, зокрема: рекламоносії мають розміщуватися таким чином, щоб не погіршувати умови безпеки дорожнього руху; не зашкоджати видимості на дорозі; не засліплювати учасників дорожнього руху; не знижувати ефективність сприймання дорожніх знаків, світлофорів; не обмежувати видимість у напрямку руху, бокову видимість; не заважати руху пішоходів, тощо [16]. Отже, вважаємо доцільним доповнити диспозицію ст. 156-3 КУпАП вищепереліченими вимогами щодо розміщення рекламоносіїв, порушення яких може призвести до настання адміністративної відповідальності.

– Ст. 160. Торгівля з рук у невстановлених місцях (торгівля в містах з рук на вулицях, площах, у дворах, під'їздах, скверах та в інших невстановлених місцях). Правові підстави здійснення роздрібною торгівлі продовольчими товарами закріплені у відповідних Правилах, якими зобов'язано суб'єктів господарювання здійснювати роздрібний продаж через спеціалізовані підприємства, стаціонарну дрібнороздрібну торговельну мережу (палатки, кіоски), пересувну торговельну мережу (автомагазини, автопричеми, візки, лотки, цистерни, тощо), склади-магазини, заклади громадського харчування, які повинні відповідати вимогам санітарно-гігієнічних, технологічних, та протипожежних норм [19]. Стосовно роздрібною торгівлі непродовольчими товарами, то законодавцем також встановлено вимоги щодо їх реалізації через спеціалізовані підприємства, відділи (секції) або ж дрібнороздрібну торговельну мережу [20]. Ст. 4 ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» гарантує право громадян на безпечні для здоров'я і життя харчові продукти, питну воду, умови праці, побуту та відпочинку [21]. Проте недотримання встановлених санітарно-гігієнічних, технологічних та протипожежних норм може спричинити шкоду не тільки здоров'ю та життю громадян, але й навколишньому природному середовищу, а купівля продовольчих та непродовольчих товарів у невстановлених місцях не гарантує їм безпеку. Саме тому вчинене правопорушення є суспільно небезпечним.

Але даний склад правопорушень ми спробуємо розглянути крізь призму завдання шкоди зовнішньому вигляду населеного пункту, тому як сферою нашого дослідження є благоустрій. П.1, ст. 22 ЗУ «Про благоустрій населених пунктів» у поняття комплексного благоустрою закладає проведення на території населеного пункту комплексу робіт, які сприятимуть покращенню її естетичного вигляду. Аналізуючи перелік цих робіт, можна сміливо зробити висновок, що всі вони, за умови якісного їх виконання повинні сприяти покращенню зовнішнього вигляду території. Для визначення суспільної шкоди вищезгаданого правопорушення спробуємо дослідити сутність поняття «естетичний вигляд», адже саме це поняття буде розкривати об'єкту сторону правопорушення.

Поняття «естетичне» у філософському розумінні являє собою ставлення людини до дійсності, яке за своїми характеристиками є ціннісним, оціночним, особистісним, індивідуальним, почуттєвим. Але індивідуальна естетична оцінка набуває свого вищого розвитку за умови, якщо потреби особистості збігаються із загальнолюдськими цінностями [22]. Враховуючи, що естетичне є оціночною категорією і для кожного індивіда або ж соціальної групи воно має своє значення,

доцільно казати про естетичну цінність, у зміст поняття якої закладено здатність будь-якого явища викликати естетичне почуття, давати людині духовно-інтелектуальну насолоду, збагачувати її внутрішній світ. Така здатність зумовлена якостями, властивостями, особливостями явищ, які їм притаманні і мають значення для людини [23]. Але навряд чи здійснення торгівлі на вулиці, площі, у сквері; розміщення фундаменту зовнішньої реклами без відповідного його декоративного оформлення або ж із недотриманням вимог щодо розміщення в одній з фасадами будівель або огорожами лінії, якщо така реклама межує з їх цоколями, – здано викликати естетичне почуття в жителів населеного пункту.

Висновки. Досліджено поняття комплексного благоустрою населених пунктів у розрізі його елементів. Розглянуто види адміністративних правопорушень, що вчиняються у сфері благоустрою населених пунктів, які містяться у Главі 11 Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення. Встановлено, що з урахуванням змісту поняття «комплексний благоустрій населених пунктів» склади правопорушень, які пов'язані зі сферою благоустрою, містяться і в інших Главах, зокрема 7, 8, 10, 12. Рекомендовано вважати склади правопорушень, що закріплені у ст.ст. 53, 53-1, 82, 92, 96, 96-1, 139, 140, 141, 142, 156-3, 160 КУпАП, тими, що вчиняються у сфері благоустрою населених пунктів.

Література:

1. Про благоустрій населених пунктів: Закон від 6 вересня 2005 р., № 2807-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/page2>.
2. Статистичний бюлетень «Адміністративні правопорушення в Україні» у 2016, 2017 роках: офіційний Веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Булах І.Г. Правове регулювання використання та охорони земель оздоровчого призначення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; Ін-т екон.-прав. дослідж. НАН України. Донецьк, 2010. 19 с.
4. Чиж Ю. В. Адміністративна відповідальність за службові правопорушення у сфері земельних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. К., 2010. 19 с.
5. Хом'яченко С.І. Правове забезпечення контролю за використанням та охороною земель в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2004. 19 с.
6. Ромасько В.О. Державний контроль у сфері будівництва: адміністративно-правові засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2010. 18 с.
7. Микитенко Л.А. Адміністративно-правове регулювання рекламною діяльністю в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. К., 2008. 22 с.
8. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон від 17 лютого 2011 р., № 3038-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17/print>.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 7 грудня 1984 р. № 8073-X / Верховна Рада Української РСР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
10. Про охорону культурної спадщини: Закон від 8 червня 2000 р. № 1805-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/print>.
11. ДБН В.1.2-14-2009 «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ»: наказ від 30 грудня 2008 р. № 709 / Міністерство будівництва України. URL: http://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v12_14_2009/1-1-0-327.
12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності: Закон від 17 січня 2017 р. 1817-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1817-19/paran167#n167>.
13. Про оцінку впливу на довкілля: Закон від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.
14. Про затвердження Порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів: Наказ від 16 травня 2011 р. № 45 / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0651-11>.
15. Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України: Наказ від 27 червня 2008 р. N 190 / Міністерство з питань житлово-комунального господарства України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-08>.
16. Про автомобільні дороги: Закон від 8 вересня 2005 р. № 2862-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2862-15/print>.
17. Про дорожній рух: Закон від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.
18. Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту: Наказ від 27 листопада 2017 р. № 310 / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-17>.
19. Про затвердження Правил роздрібною торгівлі продовольчими товарами: Наказ від 11 липня 2003 р. N 185 / Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-03>.
20. Про затвердження Правил роздрібною торгівлі непродовольчими товарами: Наказ від 19 квітня 2007 р. № 104 / Міністерство економіки України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07>.
21. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон від 24 лютого 1994 р. № 4004-XII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.
22. Естетика. Навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозової та ін.; За ред. В.О. Лозового. К.: Юрінком Інтер, 2003. 208 с. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/estetika/497-kolesnikov/10293--4-----s-1----.html>.
23. Словник літературознавчих термінів. URL: <https://ukrlit.net/info/dict/f38nj.html>.

Покатаев П. С. Административные правонарушения в сфере благоустройства населенных пунктов

Аннотация. Исследовано понятие комплексного благоустройства в разрезе его элементов. Рассмотрены виды административных правонарушений, совершаемых в сфере благоустройства населенных пунктов, содержащихся в главе 11 Особенной части Кодекса Украины об административных правонарушениях. Установлено, что с учетом содержания понятия «комплексное благоустройство населенных пунктов» составы правонарушений, связанных со сферой благоустройства, содержатся и в других главах. Рекомендуем считать составы правонарушений, которые закреплены в статьях 53, 53-1, 82, 92, 96, 96-1, 139, 140, 141, 142, 156-3, 160 КУоАП, теми, которые совершаются в сфере благоустройства населенных пунктов.

Ключевые слова: административные правонарушения, благоустройство населенных пунктов, административная ответственность.

Pokataiev P. Administrative rights in the field of favorable points

Summary. The concept of complex improvement of settlements in the section of its elements is investigated. The types of administrative offenses committed in the field of improvement of settlements, which are contained in Chapter 11 of the Special Part of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, are considered. It was established that taking into account the content of the concept of “complex improvement of settlements», the composition of offenses related to the field of improvement is contained in other Chapters. We recommend to consider the composition of offenses, which are enshrined in Art. 53, 53-1, 82, 92, 96, 96-1, 139, 140, 141, 142, 156-3, 160 KUpAP are performed in the area of improvement of settlements.

Key words: administrative violations, improvement of settlements, administrative responsibility.